

Peter Kreukniet (stichting Insert): ‘We moeten duurzaam verplanten en af van politieke verplantingen’

Circulariteit als onderdeel van Boom Effect Analyse

Het Nederlandse kabinet heeft in de Klimaatwet vastgelegd dat ons land in 2050 95 procent minder CO2 moet uitstoten. Ook bereidt de Rijksoverheid het land voor op de gevolgen van het veranderende klimaat. Bomen spelen hierin een grote rol. Tree-O-Logic bv neemt daartoe circulariteit mee in zijn Boom Effect Analyses (BEA's). Flier: ‘Wanneer we een boom omzagen, zijn we alle nuttige functies in een keer kwijt. Hij kan echter een grote rol van betekenis spelen op een andere plek.’

Auteur: Karlijn Santi Raats

Er bestaat inmiddels een groot bewustzijn over het positieve effect van aanleg en behoud van groen op het veranderende klimaat en de vastlegging van CO2 en afvang van fijnstof. Hergebruik wordt ook door steeds meer gemeenten opgepakt, alhoewel gemeentelijke boomverplantingen en bomenbanken al decennialang bestaan. Onlangs publiceerde dit vakblad een artikel over de gemeente Almere, die ernaar streeft om speeltoestellen, betonnen en stenen elementen, maar ook bomen en heesters een tweede leven te geven.

Mikken op behoud van kwalitatieve bomen
Tree-O-Logic neemt het hergebruik van bomen mee in zijn BEA's. Flier vertelt: ‘We doen er met BEA's ons uiterste best voor om bomen te behouden wanneer er gebouwd of gerenoveerd wordt, als de kwaliteit dit toelaat. Dit doen we voor de levenskwaliteit en levensduur van de

boom, maar ook in het kader van de opgave vanuit de Rijksoverheid. We kunnen de baten van bomen op het gebied van klimaatadaptatie en voordelen voor het milieu tegenwoordig uitstekend kwantificeren met i-Tree en zien dat beslissingen hierdoor in het voordeel van de bomen uitpakken.’

Verplanten waar mogelijk

Deze voordelen gelden zowel op het gebied van behoud als op het gebied van hergebruik. Want als het niet anders kan en een boom echt weg moet, wordt deze doorgaans gerooid. Tree-O-Logic bekijkt of deze boom niet elders een tweede leven kan krijgen. ‘In overleg met de opdrachtgever wordt eventueel een nieuwe plantlocatie gezocht binnen de gemeente’, aldus Flier. ‘Maar binnenkort wordt het ook eenvoudig om een boom naar een andere gemeente te verplanten.’

‘Met verplanten blijven de ecosysteemdiensten en esthetische waarden van de boom behouden’

Bomenbaten in kaart brengen

Flier legt uit over de bomenwaarde voor het milieu: ‘Wanneer we een boom omzagen, zijn we alle nuttige functies in een keer kwijt. Een gezonde, volwassen boom is waardevol op het gebied van hittestress, waterretentie, biodiversiteit, fijnstofafvang en CO2-vastlegging. Wanneer er jonge boompjes worden aangeplant, duurt het een lange tijd voordat zij op hetzelfde niveau “presteren” als volwassen bomen.’

Marktplaats voor bouwmaterialen, bomen en heesters

Als Tree-O-Logic met de opdrachtgever is overeengekomen dat een waardevolle boom een tweede leven verdient, kan ervoor worden gekozen de boom binnen de eigen grenzen te verplanten. Ook kan de boom op een marktplaats worden gezet. Tree-O-Logic is aangesloten bij Insert, de non-profitstichting die zich met de uitgifte van modellen bekommert om circulariteit in de bouw en daartoe een landelijke marktplaats heeft opgericht. Per oktober 2020 lanceert Insert een Kwaliteitslabel Groen dat met een groep boomadviesbureaus en hoveniers is ontwikkeld. Onder dit label worden quickscans uitgevoerd waarbij wordt nagegaan of bomen verplantbaar zijn en dus in aanmerking komen voor een circulaire verplanting. Daarbij opent Insert een marktplaatswebpagina voor het aanbieden en het selecteren van verplantbare bomen en heesters. Onder andere gemeenten, landschapsarchitecten, ingenieursbureaus, projectontwikkelaars en aannemers kunnen er terecht voor vraag en aanbod.

Peter Kreukniet, programmamanager van stichting Insert: ‘Er bestaat een publieke marktplaats en een interne marktplaats. Op de interne marktplaats kunnen aangesloten bedrijven en

organisaties in een vroeg stadium zien welke bomen of heesters vrijkomen en dit aanbod afstemmen op mogelijke vraag aan de kant van opdrachtgevers.’

Quickscan voor verplantbaarheid

Of de boom geschikt is voor de nieuwe locatie, blijkt uit de bijgevoegde documentatie. Kreukniet: ‘Middels een quickscan en verplantbaarheidsonderzoek wordt vastgesteld of de bomen en heesters zich lenen voor een circulaire verplanting. De quickscan zal ook aangeven hoe groot de waarde is van de ecosysteemdiensten van de aangeboden boom of heester.’ Kreukniet is het eens met Flier: ‘Je hebt pakweg een vijfvoud van nieuwe aanplant nodig om de ecosysteemdienstwaarde van bestaande, volwassen bomen te evenaren. Een verplanting kost financieel gezien meer dan een boom omzagen en er later een nieuwe neerzetten, maar door een verplanting blijven de ecosysteemdiensten en esthetische waarden van de boom behouden.’

Kreukniet hamert erop dat het hergebruik een serieuze insteek moet hebben, wil het kans van slagen hebben. ‘We moeten af van de politieke verplantingen, die worden gedaan om de burger koest te houden, maar vaak met zeer korte voorbereidingstijd, waardoor het de vraag is of de boom na drie jaar nog staat op zijn nieuwe plek. Door de quickscan komen alleen verplantbare bomen en heesters op de marktplaats terecht. De verplanting zelf moet natuurlijk goed worden voorbereid en uitgevoerd, maar is niet zodanig complex dat het afschrikkend wordt; alleen bij heel grote bomen komt een kraan om de hoek kijken; “normale” volwassen exemplaren worden met een scoop uit de grond gelepeld en verplaatst.’

Peter Huis in 't Veld is technisch beheerder Bomen bij de gemeente Apeldoorn. Hij bevestigt dat, waar het kan, steeds beter wordt gekeken naar hergebruikmogelijkheden. ‘In de binnenstad liggen veel kabels en leidingen; daar is het vaak niet mogelijk om bomen heelhuids uit de grond te krijgen en wordt er vaak voor gekozen om ze om te zagen. Maar op plekken met minder drukke ondergrondse infrastructuur wordt er, via een BEA of via onderzoek door onze eigen afdeling Beheer en Onderhoud, gekeken of de boom ergens anders kan staan binnen Apeldoorn. We verplanten middelgrote, maar af en toe ook grote bomen.’

‘Verplanten hoeft niet afschrikwekkend complex te zijn; alleen heel grote bomen behoeven een kraan’

